

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN ENDIŞESİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

Allah cümlelerinden razı olsun... Cumanız mübarek olsun... Cenâb-ı Hak nice hayırlara dünyada, ahirette hepinizi erdirsin... Sevdiği kul eylesin, mes'ud ve bahtiyar olun...

a.Rasûlüllah Efendimiz'i İhtiyarlatan Sûreler

Peygamber SAS Hazret-i Ebû Bekir RA'dan ve İbn-i Abbas RA'dan rivayet edildiğine göre buyurmuşlar ki:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.402, no:3297; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.374, no:3314; Tirmizî, *Şemâil-i Muhammediyye*, c.I, s.57, no:41; Mervezî, *Müsned-i Ebû Bekir*, c.I, s.80, no:30; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.435; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.160, no:8269; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.102, no:107; Ahmed ibn-i Hanbel, *Kitâbü'z-Zühd*, c.I, s.9; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV,s.169; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.294; Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.148, no:5804; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan. Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.368, no:5997; Ebû İshak Rh.A'ten.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.481, no:774; Huzeyfe ibn-i Yemân RA'dan.

İbn-i Mürdeveyh, *Cüz'ün fîhi Ehâdis-i İbn-i Hibbân*, c.I, s.151, no:74; Sa'd ibn-i Ebû Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.903, no:2588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.558, no:1572; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.424, no:13450.

شَيْبَتْنِي هُوْدُ وَالْوَأَقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ

يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ

(ت.ك. عن ابن عباس؛ ك. عن أبي بكر)

RE. 306/10 (*Şeyyebetnî hûdün, ve'l-vâkıatü, ve'l-mürselâtü, ve amme yetesâelûn, ve ize's-şemsü küvvirat.*)

Tirmizî ve Hâkim'in *Müstedrek*'inde yer alan bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS buyurmuş ki:

(*Şeyyebetnî*) “Beni ihtiyarlattı.” *Şeybe*, saçın sakalın ağarması mânâsına gelen bir kelime. *Şeyyebe* de, öyle yapmak, insanın saçını sakalını ağartmak demek. Tabii bu saçın sakalın ağarması bir yaşlanınca oluyor, saçlar sakallar aklaşıyor; ihtiyarlık alâmeti... Bir de elemden, kederden, üzüntüden dolayı ağarıyor. Hattâ tıp kitaplarına geçmiş olaylar var. Çok vahim, çok acı, çok elim bir haber aldığı için veya bir olayla karşılaştığı için bir gecede saçları bembeyaz oluveren, sakalı bembeyaz oluveren insanlar olduğu söyleniyor. Yâni, birden bu renk kaçabiliyormuş, doktorların, tıp alimlerinin söylediğine göre.

Onun için, saçımı sakalımı ağarttı ama telâştan, üzüntüden dolayı ağarttı, veyahut beni ihtiyarlattı mânâsına.

Peygamber Efendimiz'in saçını, sakalını telâştan, üzüntüden ağartan ne?.. (*Hûdün*) "Hûd Sûresi." (*Sûretü'l-hûd*) demiyor, ama, (*hûdün*) derken, içinde Hûd AS'ın da kıssasının geçtiği sûreyi kastediyor. "Ve Vâkıa Sûresi, ve Mürselât Sûresi, ve *Amme yetesâelûn* Sûresi, ve *İze'ş-şemsü küvvirat* Sûresi; bunlar beni ihtiyarlattı, saçımı sakalımı ağarttı, üzdü, telâşlandırdı."

Peygamber-i Zîşânımız SAS, tabii Habîbullah, Allah'ın sevgili kulu... Hem de Ehabbü'l-halk, insanların, yaratıkların en sevgilisi... Eşrefü'l-mürselîn, Habîbullah, Halîlullah, Safiyyullah, her türlü güzel vasfı kazanmış, Makâm-ı Mahmûd'un sahibi... Makâm-ı Mahmud cennetin en yüksek derecesi, tek kişiye verilecek; o da Peygamber SAS Efendimiz.

Hem de hakkında:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ
مِنْ ذَنْبِكَ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ يُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَ
يَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

(الفتح ۱-۲)

(*Innâ fetehnâ leke fethan mübînâ. Li-yağfira leke'llàhu mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara ve yütimme ni'metehû aleyke ve yehdiyeke sırâtan müstakîmâ.*)

[Ey Muhammed! Doğrusu biz sana apaçık bir zafer sağlamışızdır. Allah böylece senin geçmiş

ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar, seni doğru yola eriştirir.] (Fetih, 48/1-3) diye, günahlarının afv ü mağfiret edileceği, geçmiş günahlarının ve gelecek günahlarının bağışlanacağı, kendisinin füyûzât ve fütûhâta mazhar olacağı müjdelenmiş olan, Allah'ın en sevdiği peygamberi...

Niye endişe ediyor?.. Allah'ın en sevgili kulu, ama Allah'a da en güzel ibadet eden, en candan ibadet eden, en yüksek seviyede, en yüksek şuurla, en büyük irfanla ibadet eden bir kul... Kul ama, emsalsiz bir kul:

مُحَمَّدٌ بَشَرٌ لَا كَالْبَشَرِ

بَلْ هُوَ كَالْيَاقُوتِ بَيْنَ الْحَجَرِ

Muhammedün beşerün, lâ ke'l-beşer;

Bel hüve ke'l-yâkûtu beyne'l-hacer.

[Muhammed SAS bir beşerdir, ama sıradan bir beşer değildir; taşlar arasındaki yakut gibidir.] Yakut da bir taş ama kıymetli bir taş, kıymetli taşların da en kıymetlisi; onun gibi.

Saçının sakalının ağarması neden? Bu sûrelerin içindeki mânâlardan, sûrelerin mâhiyetinden, sûrelerin içindeki emirlerden, anlatılan konuların öneminden... Hem kendisi, “Cenâb-ı Hakk'a daha iyi kulluk yapayım!” diye;

أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا

(Efelâ ekûnü abden şekûrâ?)²

² Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.292, no:1062; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.440, no:5044; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.187, no:377; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.125, no:1626; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.341, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.255, no:18269; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.9, no:311; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.419, no:1009; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.336, no:2154; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.124, no:4523; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4508; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.418, no:1325; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.156; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.200, no:1182; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.335, no:759; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.95, no:693; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.50, no:4746; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.109, no:203; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.36, no:107; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Şükür*, c.I, s.28, no:73; Harâitî, *Fazîletü'ş-Şükür*, c.I, s.48, no:50; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.384; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.306, no:7618; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.135, no:957; Mugîre ibn-i Şu'be RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.442, no:5046; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.115, no:24888; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.387, no:620; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.138, no:3810; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.128, no:190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.497, no:4399; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.317; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.141, no:971; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.289; Hz. Aişe RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.341, no:1410; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1495; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1184; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.401, no:8002; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1234; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.100, no:7445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.141, no:970; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.86; Tirmizî, *Şemâil-i Muhammediyye*, c.I, s.222, no:263; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1294; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.41, no:5737; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.280, no:2900; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.346, no:7290; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.368, no:499; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.331, no:2150; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.132, no:352; İbn-i asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.138, no:1355; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.265, no:3748; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.140, no:969; Ebû Cühayfe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.350, no:3374; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.205, no:327; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.197, no:3662; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.174, no:7199; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1496; Ebû Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.179, no:18580; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.552, no:3632-3636; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXIII, s.85, no:35834.

“Allah’a çok şükreden bir kul niye olmayayım?” diye, gayretinden dolayı böyle endişelenmiş olabilir. Hem de ümmeti nâmına endişelenmiş olabilir. Çünkü ümmetine şefkati, merhameti, yarsıması, sevmesi, koruması, ümmetine gelecek felâketlerden üzülmesi, ümmetinin üzerine titremesi ayetlerle sabit...

Hattâ Süleyman Çelebi ne kadar güzel söyler. *Mevlid*’in her tarafını okumuyor mevlidhan kardeşler, belirli bölümlerini okuyorlar; Velâdet bahri diyorlar, Mi’rac bahri diyorlar, Vefat bahri diyorlar. Bir yerinde diyor ki, beşikte ümmetini dilemiş Peygamber Efendimiz SAS. Daha doğduğu zaman bir şeyler söylüyormuş. “Ne söylüyor?” diye yanaştıkları zaman, “Ümmetim yâ Rabbi!.. Ümmetim yâ Rabbi!..” diyormuş diye rivayet var. Bunu söyledikten sonra Süleyman Çelebi, şâirâne ama çok derin anlamlı bir beyit de kaydediyor:

Ol beşikte diler idi ümmetin;

Sen kocaldın, terk edersin sünnetin!

“O Peygamber daha beşikteyken, ‘Ümmetim, ümmetim!..’ diye, ümmetini Cenâb-ı Hak affetsin diye dua ederdi. Sen beşikte değilsin, çocuk değilsin, kocaman adam oldun, hâlâ sünnetine tam uymuyorsun, terk ediyorsun! Bu nasıl iş?..” diyor.

Çok etkileyici bir söz! Tabii herkesin, her müslümanın Rasûlüllah SAS Efendimiz’in sünnetini ihyâ etmeğe, îfâ etmeğe, yaşamaya, uygulamaya gayret etmesi lâzım! Onu

yapmayınca, böyle itham havasında bir söz söylenir.

Şimdi Peygamber Efendimiz'in ümmetine karşı sevgisini, onu korumak istemesini, ümmetine şefaathetmesini biliyoruz:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا
عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ
(التوبة: ۱۲۸)

(*Lekad câeküm rasûlün min enfüsiküm azîz, aleyhi mâ anittüm harîsun aleyküm bi'l-mü'minîne raûfün rahîm*) [And olsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O size çok düşkün, mü'minlere karşı son derece re'fetli, şefkatli ve merhametlidir.] (Tevbe, 9/128) buyrulmuştur.

Kendi nâmına da daha iyi kulluk yapayım diye, böyle bir endişe yapmış olabilir. Bu sûrelerin mânâlarına bakarak gayretlenmiş, telâşlanmış olabilir. Çünkü meselâ, Hûd Sûresi'nde:

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ
(هود: ۱۱۲)

(*Fe'stakim kemâ ümirte ve men tâbe meake*)
“Sen de, sana tâbî olan yanındaki insanlar da, emrolunduğunuz gibi dosdoğru olun!”
(Hûd, 11/112) diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri

emrediyor. Emrolunduğu gibi dosdoğru olunca, bir Őeyi en güzel yapmağa çalışmak için, tabii Allah'ın en sevgili kulları gayrete gelirler.

Hd Sresi'nde peygamber kıssaları var, her ayeti kıymetli ama, "Emrolunduğun gibi sen dosdoğru ol ve sana tb olan senin yanındaki ashbın da böyle olsunlar!" denildiği için, özellikle bu ayet-i kerime çok önemli...

Sonra Vâkıa Sresi. Vâkıa Sresi'nde de insanların  sınıf olduğu; işte çok yüksek evliy, mukarreb kullar; sonra ashb-ı yemn, mü'minler; ondan sonra bir de ashb-ı Őiml, kfirler, gnahkrlar, cehennemlikler olduğu bildiriliyor ve onların azabları anlatılıyor. Tabii, oradan da bu ihtiyarlaması, saçının sakalının ağarması, ümmetini cehennemden korumak, cennete girmelerini sağlamak için gayreti, telşı artmış oluyor.

(*Ve'l-mrselt*) Sonra, Mürselât Sresi. Yine burada ahiretle, cennetle, cehennemle ilgili; oradaki insanların ne durumlarla karşılaşacağını anlatan ayetler var. Meselâ:

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

(المرسالت: ١٥)

(*Veyln yevme izin li'l-mkezzibn*) "Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar, onlara karşı gelenlerin vay hline! O zaman orada ne azablar, cezlar çekecekler." (Mürselât, 77/15) diye...

Sonra, *Amme yetesâelûn* Sûresi... Tabii burada da en sonunda;

وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا

(النَّبَأُ، ٥٠)

(*Feyekûlü'l-kâfiru yâ leytenî küntü türâbâ.*)
“Kâfirler âhirette, ‘Ah, keşke toprak olsaydım da, günahları işlemeseydim! Annem beni doğurmasaydı da, insan olmasaydım da, keşke toprak olsaydım da, o kusurları işlemeseydim, âhirette bu cezâyâ çarpılmasaydım!’ diyecekler ama iş işten geçmiş olacak.” (Nebe’, 78/40) diye bildiriliyor. Ondandır dolayısı.

(*Ize’s-şemsü küvvirat*) Tabii bu da kıyametin korkularını, tehlikelerini, sahnelerini anlatan bir sûre...

İşte bu sûreler ve bunların içindeki mânâlar dolayısıyla Peygamber SAS Efendimiz telaşlandığından, gayretlendiğinden, sabahlara kadar ayakları şişecek kadar ibadet ettiğinden, böyle buyurmuş.

Rasûlüllah SAS, Habîbullah iken bu kadar telaşlanır, gayretlenir, ihtimam ederse, ibadete gayret ederse; bizim gibi her nefes alış-verişinde nice nice kusurları, hataları olan insanların, o hatalarını affettirmek için, elbette çok daha fazla gayret etmesi lâzım! Hatalarını düşünüp, Cenâb-ı Hak’tan affını dilemesi lâzım!.. Burada bizim için çok büyük ikaz var, ibret var.

Biz maalesef, Kur'an-ı Kerim okuyoruz ama, nasıl okuyoruz bilmem!.. Kur'an-ı Kerim'i okuyoruz, ondan sonra yine kimse bildiğinden şaşmıyor! Günahlardan uzaklaşmıyor ve çeşitli kusurları adet haline getirmiş, işlemeye devam ediyor. Yâni,

Kur'an-ı Kerim'den öğüt almıyor, hâlini düzeltmiyor. Zâten okurken de âyetleri anlamıyor.

Onun için ben kardeşlerime, sonunda pişman olup da, ah vah etmesinler diye:

“—Aman Kur'an-ı Kerim'i okuyun, her gün okuyun! Çoluk çocuğunuza da okutun! Evde akşamları bir kaç ayet, bir kaç ayet, ‘Şu ayet-i kerimenin mânâsı nedir? Şu kelimenin mânâsı nedir?’ diyerek okuyun!” diyorum.

Çoluk çocuk da bilsin, herkes kendini derlesin, toparlasın. Dışarıda, insanın imanına kasteden bir sürü tehlikeler var.

İmansız giderse ne olur, ahirette ne gibi cezâlara çarptırılır? Onları çoluk çocuğumuza, eşimize, dostumuza, yakınlarımıza anlatabilmemiz lâzım! Bunları anlatmasak, o zaman iyi müslümanlık olmuyor.

Rasûlüllah Efendimiz bu sûreleri okuyarak telaşlanmıyorsa, saç sakalı ağarmıyorsa; bizim artık sabahtan akşama, akşamdan sabaha ağlamamız lâzım! İnsafa gelmemiz lâzım, iyi kul olmaya çalışmamız lâzım!

Allah gaflet uykusundan uyanan, iyi kul olmaya yönelen, Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun yaşayan müslümanlardan eylesin cümlemizi...

b.Şehidler ve Ümmetin Eminleri

Diğer bir hadis-i şerif... Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:³

شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَمَنَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ قُتِلُوا
أَوْ مَاتُوا

(حم. عن رجال من الصحابة)

RE. 306/7 (Şühedâu'llâhi fi'l-ardı
ümenâu'llâhi alâ halkıhî kutilû ev mâtu.)

Ahmed ibn-i Hanbel RA, Hanbelî mezhebinin imamı, aynı zamanda büyük hadis âlimi; o rivâyet buyurmuş bu hadis-i şerifi. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(Şühedâu'llâhi fi'l-ard) “Yeryüzünde Allah'ın şehidleri, (ümenâu'llâhi alâ halkıhî) halkının üzerine mürşid olarak görevlendirdiği ve halkı, müslümanları kendilerine emânet ettiği kimselerdir.”

(Kutilû ev mâtu) “Ama ister harpte öldürülmüş olsunlar, isterse kendi ecelleriyle yatak odalarında ölmüş olsunlar...” Yâni, bunlar şehid sı-

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.200, no:17821; Ebû İnebe Rh.A'ten.

fatıyla anılıyor. Biz sanıyoruz ki, sadece harpte öldürülen şehiddir Ama bunlar yataklarında ölse bile, yine şehid sayacak Cenâb-ı Hak. Allah'ın şehidleri bunlar. (*Şühedâu'llàh*) Allah'ın şehidleri. (*Fi'l-ard*) Yeryüzünde şehidlik mertebesi verdiği mübarekler demek.

Ard, arz demek. Biliyorsunuz Arapça'daki *dad* harfi Türkçe'ye geçerken bazen *de* ile geçmiş, bazen *ze* ile geçmiştir. Meselâ; *kadı* dediğimiz zaman, *kadı* efendi, yâni hâkim efendi; *de* ile geçmiş, yâni *dad* harfi. Ama aynı kökten *kazıye* kelimesi –*kazıye-i muhâkeme* diye veyahut *kaza* diye hepimizin bildiği bir kelime– *ze* ile geçmiş.

Burada da (*fi'l-ard*) yeryüzünde, arzda. Arz, yâni yerküre demek. Şimdi *dünya* kelimesi Arapça'da yeryüzü mânâsına kullanılmaz. *Dünya* kelimesi, şu anda yaşamakta olduğumuz bu hayat, ahiretin mukabili olarak kullanılır. İki hayat var: Birisi *el-hayâtü'd-dünyâ*, yaşadığımız şu hayat... İkincisi *el-hayâtü'l-âhireh*, yâni öldükten sonra gideceğimiz ahiret alemi.

Dünya kelimesini, sonradan biz yerküre mânâsına kullanmışız. Arapça'da hiç kullanılmaz. Arapça'da yerküre kastedildiği zaman *arz* denir. (*Fi'l-ard*) “Yeryüzünde.”

(*Şühedâu'llâhi fi'l-ard*) “Yeryüzünde yaşayan yâni bu dünya üzerinde yaşayan, dünyada bulunan insanların arasındaki şehidler, Allah'ın şehidleri kimlerdir?.. (*Ümenâu'llâhi alâ halkıhî*) Halkı üzerine Allah'ın emin kimse diye, görevli olarak tayin ettiği emin kimselerdir.”

Peygamber Efendimiz de emindi, biliyorsunuz. Onun sıfatı, *Muhammed el-Emîn* sıfatıydı. Ondan sonra da Peygamber Efendimiz gibi, Peygamber Efendimiz'in emri üzerine, yolu üzerine, insanları Kur'an'a çağırın, İslâm'a çağırın, Ümmet-i Muhammed'i korumaya gayret eden, yanlışlardan döndürmeye gayret eden, doğru yola gelsinler diye nasihat eden kimseler kimlerdir?.. İşte onlar ümmetin emniyet edildiği, emânet edildiği, havale edildiği, teslim edildiği kimselerdir. Allah-u Teâlâ:

“—Ben sizi görevlendirdim. Siz Ümmet-i Muhammed'e nezaret edin; onları koruyun, kollayın! Hatalarını söyleyin, doğru yollara çekin, yanlış yollara kaymalarına engel olun, gayretli olun!” buyurmuş.

İşte böyle kimseler şehidlerdir. Yâni bir bakıma mürşid-i kâmiller, evliyâullah, irşad vazifesiyle görevli kimseler demek. Tabii bu anlatıma göre, bu hadisin anlaşılmasına göre.

“Allah'ın emin kulları, (*alâ halkıhî*) ama kullarını kendisine emanet ettiği, teslim ettiği emin kullar. Kullar kendisine emânet verilmiş kullar demek. (*Kutilû*) Onlar bir İslâmî savaşta cihad ederken öldürülmüş, yâni şehid edilmiş olsalar; (*ev mâtû*) yahut da kendi ecelleriyle ölmüş olsalar... Tabii hepsi ecelle oluyor. Kendi yatağında veya hastanede veya yolda yürürken, diyelim ki kalp krizinden ölmüş bile olsa; isterse öyle ölsün, isterse savaşta öldürülsün. Savaşta öldürülme bile şehiddir.”

Çünkü bu şeref bu, bu kıymet, bu rütbe niye veriliyor bu kullara?.. Çünkü, onlar Ümmet-i Muhammed’i korumak istiyorlar. Ümmet-i Muhammed’i cennete götürecek yolları anlatıyorlar, oraya çekmeğe çalışıyorlar. Cehenneme götürecek yollardan korumağa çalışıyorlar. Tehlikeleri haber veriyorlar, “Yapmayın, etmeyin!” diye nasihat ediyorlar. Halka Peygamber Efendimiz’in arzusu üzerine, çalışması tarzında, o minval üzere, o yolda faydalı olma çalışmaları yapıyorlar. İşte asıl şehidler bunlardır.

Tabii, şehid çok önemli bir kişi, Allah yolunda canını vermiş. Ama her ölen şehid midir?.. İslâmî bir harpte, karşı tarafla çarpışırken ölmüş olan herkes şehid midir?.. Biz bilmeyiz, işin esrarını Allah bilir. Kulun kalbindeki imanı Allah bilir. Ama eğer Allah rızası için çarpışmamışsa, şehid değildir. Biz zâhire göre, “Bu şehiddir.” diye hükmederiz ama, aslını, kökünü, esrârını Cenâb-ı Hak bilir ve ona şehid rütbesini vermez. Hatta âhirette:

“—Ben şehidim yâ Rabbi! Senin yolunda yapılan savaşa katıldım da, düşmanlar tarafından öldürüldüm.” dese bile, bazı kimselere, *Et-Tergîb ve’t-Terhîb* isimli hadis kitabında ve daha başka kitaplarda kaynaklarda geçiyor ki, Cenâb-ı Hak mahkeme-i kübrâda onları hesaba çekerken buyuracak ki:

“—Seni yalancı seni!..

(Kezebte) Yalan söyledin sen, hiç öyle yapmadın. Şu sebeple, bu sebeple çarpıştın.” diyecek.⁴

Kimisi ganimet için çarpışıyor, kimisi ne kahraman desinler diye çarpışıyor, kimisi kin için, intikam için çarpışıyor. Halbuki Hazret-i Ali RA Efendimiz, öldürmek üzere olduğu bir kâfiri öldürmemiş. Kendisine ölüm anında can havliyle, ters bir iş yapınca, kızdırınca kendisini, hemen üzerinden kalkmış. Adam sormuş:

“—Niye kalktın? Beni tam öldürecek duruma getirmiştin, kılıcı da kaldırmıştın...”

Demiş ki:

“—Şu ana kadar Allah rızası için savaşıyordum, seni onun için öldürecektim. Ama, şimdi kızdım sana; kendi kızgınlığımla öldürürsem, Allah rızası için olmayacak. Onun için bıraktım.” demiş.

Öyle deyince, adam da insafa gelmiş, müslüman olmuş.

Yâni, Allah rızası için çarpışan şehid oluyor. Allah rızası için olmayınca, niyet kötü olunca, maksat başka olunca, bu dereceyi alamıyor. Ama savaşta bile ölmese, niyeti Allah'ın dinine yardım etmek, müslümanları korumak, kollamak olunca; Allah'ın, müslümanları

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1513, no:1905; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.23, no:3137; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.321, no:8260; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.134, no:896; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.17, no:4345; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.489, no:7441; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.91, no:10771; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.470, no:7470; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.434, no:7632; Münzirî, *Tergîb ve Terhîb*, c.I, s.28, no:28.

kendisine emânet ettiği, alim-i hakîkî, vâsıl-ı ila'llâh, erenlerden olunca, o zaman şehid oluyor. Allah'ın asıl şehidleri onlar oluyor.

Onlar aynı zamanda, yaşarken de Cenâb-ı Hakk'ın varlığına, birliğine de şâhitlik de ediyorlar. Zâten yüzlerine baktığınız zaman, Allah'ı hatırlıyorsunuz, mübarek insanlar... Zaten haline baktığın zaman, için eriyor, kalbin değişiyor. Hatta niceleri tevbekâr oluyor böyle mübarekleri gördükleri zaman; günahları bırakıyorlar, kabahatleri, kusurları bırakıyorlar, iyi kul olmaya yöneliyorlar.

Neden?.. İşte onların o feyzinden, o mübarekliğinden, o cevherinin kıymetinden oluyor. Onun için, yeryüzünde Allah'ın varlığını birliğini anlatan şâhitler de oluyor. Bir taraftan da şehidler oluyor. "İster savaşta öldürülsün, ister evde ölsün, yatağında ölsün, gene şehiddir." denmesinden, bizim anladığımız mânâda şehidlik kastediliyor ama...

Şehidlere, niçin bu şâhit olmak mânâsına gelen kökten gelen bu isim verilmiş?.. Onlar Allah'ın varlığına, birliğine şehâdet ettikleri için, gösterdikleri için, onun için çarpıştıklarından, Allah'ın güzel sıfatlarının şâhitleri olduklarından...

Burada da tabii erenler, evliyâullah, insanlara ma'rifetullahı öğretiyor. Ne demek?.. Allah'ı tanıtıyor. Allah'ın kudretini, kuvvetini, hesâbını, ikâbını, azâbını, muhabbetullahı, aşkullahı anlatıyor. Çok önemli! Onun için

yeryüzünde Allah'ın şâhitleridir. Şehidleridir aynı zamanda... Her iki mânâ da üzerlerine gelir. Hem o yönden, hem bu yönden Allah'ın mübârek kullarıdır.

Allah öyle kimseleri arttırsın, gayret kuvvet versin, korusun... Ümmet-i Muhammed'e güzel hizmet eden insanlara, çok büyük imkânlar ihsan eylesin... Ümmet-i Muhammed'in kötülüğünü isteyenlere de fırsat vermesin...

Müslümanları ayaklarının kaymasından, yanlış yerlere gitmelerinden, kafalarının bozulmasından, kalplerinin kararmasından korusun...

c.Kara ve Deniz Şehidi

Şehid sözü açılmışken bir hadis-i şerifi daha ekleyelim:⁵

شَهِيدُ الْبَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الدَّيْنَ وَالْأَمَانَةَ
وَشَهِيدُ الْبَحْرِ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَالْأَمَانَةَ

(حل. وابن النجار عن بعض عمات النبي)

⁵ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.51; İbn-i Münde, *Müsned-i İbrâhim ibn-i Edhem*, c.I, s.34, no:26; Peygamber SAS'in halasından.

Lafız farkıyla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.928, no:2778; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.170, no:7716; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIV, s.77, no:4917; Ebû Ümâme RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.359, no:3602; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.691, no: 11112, 11113; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.422, no:13444.

RE. 306/8 (*Şehîdü'l-berri yuğferu lehû küllü zenbin ille'd- deynü ve'l-emânetü, ve şehîdü'l-bahri yuğferu lehû küllü zenbin ve'd-deynü ve'l-emânetü*)

İlginç bulacağınızı umduğum bir mânâ var bu hadis-i şerifte, duymamışsanız hayret edeceksiniz:

(*Şehîdü'l-berr*) “Karada çarpışırken şehid olan kimse.” *Ber* kara demek; *berr u bahır* kara ve deniz demek. Yâni, “Toprakta, arâzide şehid olan kimse; (*yuğferu lehû küllü zenbin*) bunun bütün günahları bağışlanır. (*İlle'd-deynü ve'l-emânetü*) Üzerinde birisine borcu varsa, o kalır; sahibi âhirette o borcu gelip isteyecek. Ve birisi emânet bırakmışsa, “Şu şeyler sende emânet kalsın.” dedi. Emâneti sonradan iade edecekti, edemedi, şehid oldu. O sorulur.

Yâni emânet hâriç, borç hâriç, bütün günahları bağışlanır. Ahirette onları da ödeyecektir, ötekileri de ödeyecek. Karadaki şehitler.

(*Ve şehîdü'l-bahr*) “Amma denizdeki şehidlere gelince; (*yuğferu lehû küllü zenbin*) bu mübareklerin hem bütün günahları affolacak; (*ve'd-deynü ve'l-emânetü*) borcu da, yanındaki emânetleri de afv u mağfiret olacak.”

Yâni denizdeki şehidin mertebesi, denizdeki savaşta şehid olanın mertebesi, karadaki şehid olandan biraz daha yüksek... İkisinin de mertebesi çok yüksek olmasına rağmen, denizdeki biraz daha imtiyazlı... Bu neden böyle

oluyor?.. Çünkü denizler çok önemli... Çünkü müslümanın denizlere yönelmesi lâzım!.. Bu bir teşviktir.

Peygamber SAS Efendimiz niye, “Çocuklarınıza yüzmeyi öğretin, okumayı, yazmayı öğretin! Bir de, silah atmayı öğretin!” buyurdu?..⁶Yüzmeyle beraber okumayı, yazmayı, silah atmayı beraber niye tavsiye buyurdu?.. Her yönden hazırlıklı olsunlar müslümanlar; her şeye kabiliyetli olsunlar diye...

Yüzmek, su, deniz, denizlerde faaliyetler çok önemli olduğundan dolayı bu hadis-i şerif. Burada da denizde şehid olanın ecrinin, sevabının daha fazla olacağı bildiriliyor.

Demek ki, müslümanların tâ başından beri ne yapması gerekiyordu?.. Deniz savaşlarına ve deniz savaşlarında kullanılacak cihazlara, âletlere vasıtalara, gemilere ve sâireye çok önem vermesi gerekiyordu. Eğer bu yapılmamışsa, müslümanların hatasıdır, kusurudur, telâfi edilmesi gerekir. Müslümanların denizcilikte en ileri toplum olması lâzım!.. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz öyle buyurmuş.

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.401, no:8665; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.15, no:19526; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.184; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.99, no:44; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.131, no:2669; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.219; Ebû Râfi' RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.598, no:45340; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.98, no:255; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.134, no:11619; RE. 276/6.

İşte hadis-i şerifleri tam okusak, o zaman, tam okuyunca, Allah'ın rızasını kazanmak için, Peygamber Efendimiz'in şefaatine ermek için neler yapmamız gerektiğini çok iyi öğreneceğiz.

Bizim gibi üç yanı denizlerle çevrilmiş olan bir ülkenin, denizcilikte dünyada birinci gelmesi lâzımdı. Çünkü bu hadis-i şerifler var. Hepimizin yüzme bilmesi gerekirdi; çünkü Peygamber SAS Efendimiz çocukları yüzme bilerek yetiştirmeyi tavsiye buyuruyor.

Avustralya'da benim dikkatimi çektiği için, sohbetlerimde sizlere nakletmiştim: Okullarda, mekteplerde çocuklara verilen derslerin arasında, mecburî olarak yüzme dersi de var. Ve yüzmeye çok önem veriyorlar. Yüzmenin çeşitlerinden sekiz-on çeşidini yazıyor. Çocuk bunların sahasında başarılı olursa, başarılı oluyor; başarılı olmadığında da ikmâle kalıyor. Yâni şöyle yüzmeyi beceriyor ama, sırtüstü yüzmeyi bilemiyor, kurbağalamayı bilemiyor. Hepsini öğretmek için, hepsini sıralamışlar, derse koymuşlar.

Demek ki, çocuklarını yüzme bilen insanlar olarak yetiştiriyorlar. Bizim de öyle yapmamız lâzım! Biz de çocuklarımızı her yönden hazırlıklı yetiştirmeliyiz.

Sonra burada bir şeye dikkat ediyorum; kadın, erkek, yaşlı, genç, herkes çok güzel vücudunu koruyor, idman yapıyor, çalıştırıyor. Bakıyorum böyle yürüyüşlerine, lastik gibi, gayet sağlam yürüyüşlüler. Kadınlar bile bir yere bastıklarında, yer titriyor neredeyse... Çünkü gevşek değiller, çalışıyorlar.

Biz de bedenimize bakmalıyız, beden eğitimi yapmalıyız, idman yapmalıyız. Alıştırmalıyız kendimizi... Çocuklarımıza yüzmeyi öğretmeliyiz, dağcılığı öğretmeliyiz, havacılığı öğretmeliyiz!

Benim deniz ehliyetim var, kaptanlık belgem var, kara ehliyetim var... Şimdi imkân olsa, bunların hepsini arttırır, bir de pilot olmak için, bir de deniz altında dalgıçlık için bunların kursuna giderim. Neden?.. Bunların hepsi bir çeşit hazırlıktır, hünerdir. İnsanın hüneri ne kadar çok olursa, hizmeti o kadar güzel olur.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, hayatınıza şöyle bir nazar eyleyin, yaptıklarınıza bakın!.. Vücudunuzu koruyor musunuz, yoksa sigarayla içerisini kurum mu dolduruyorsunuz, zifir mi dolduruyorsunuz?.. İdmanlarınızı yapıyor musunuz, yoksa her tarafınızdan ağrılar mı geliyor, çatırtılar mı geliyor yürürken?.. Camilere gidiyor musunuz, gitmiyor musunuz?.. Yürüyor musunuz, yürümüyor musunuz?.. Oruçları tutuyor musunuz?.. Artık bunların hepsine dikkat edin!..

Hayatınızı yeniden Rasûlüllah SAS Efendimiz'in güzel tavsiyelerine göre düzenleyin! Çünkü bakıyorum, Efendimiz'in tavsiyelerinin bazılarını, müslüman olmayan ülkeler daha güzel uyguluyorlar da, müslüman olan ülkelerde hiç bu uygulamalardan eser yok!

Allah hepimizin gözünü açsın, uyandırsın... Güzel müslüman eylesin, güzel insan eylesin...

İnsan-ı kâmil eylesin... Sevdiği kul olarak yaşatsın, sevdiği güzel işleri yapmayı nasib eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı cümlenize, cümlemize nasib eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler,
es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

19. 05. 2000 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

